

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ
PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO 2, 4, 8, 11, 12, 13, 18, 20 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR PAPILDYMO 18¹ STRAIPSNIU
Į S T A T Y M A S

1999 m. lapkričio 11 d. Nr. VIII-1403
Vilnius

(Žin., 1997, Nr. [67-1656](#))

1 straipsnis. 2 straipsnio 11 dalies pakeitimas ir papildymas

Pakeisti 2 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. **Kompensavimo koeficientas (k)** – nukentėjusiojo vidutinio darbo užmokesčio (šio įstatymo 11 straipsnis) santykis su mėnesių, pagal kuriuos apskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis, draudžiamųjų pajamų vidurkiu. Tuo atveju, kai nukentėjusiojo dėl susirgimo profesine liga asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, nustatytas socialinio draudimo pensijos byloje, didesnis negu kompensavimo koeficientas, taikomas asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, nustatytas socialinio draudimo pensijos byloje (iki 1995 metų kompensavimo koeficientui apskaičiuoti vietoj draudžiamųjų pajamų imamas Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytas atitinkamo mėnesio vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, o iki 1991 metų – vidutinis atitinkamų metų mėnesinis darbo užmokestis). Jei nukentėjusiojo vidutinio darbo užmokesčio nėra ar jo negalima nustatyti arba taip apskaičiuotas kompensavimo koeficientas mažesnis už 0,35, laikoma, kad kompensavimo koeficientas lygus 0,35. Jokiu atveju kompensavimo koeficientas negali būti didesnis už 3.“

2 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

4 straipsnio 5 punktą pripažinti netekusiu galios, papildyti straipsnį 2 dalimi ir visą 4 straipsnį išdėstyti taip:

„**4 straipsnis. Atsakomybė už padarytą žalą**

1. Įmonės, įstaigos, organizacijos, ūkinės bendrijos, žemės ūkio bendrovės, kooperatinės organizacijos (toliau – įmonė), ūkininkai, dėl kurių kaltės buvo sužalota nukentėjusiojo sveikata arba dėl to jis mirė, susirgo profesine liga, privalo atlyginti šiame įstatyme nustatytą žalą, jeigu tai įvyksta:

1) nukentėjusiojo darbo vietoje, įmonės patalpose, įmonės teritorijoje arba už jos ribų, kai jis dirba darbo sutartyje sulygtą darbą arba veikia darbdavio pavedimu ar jo interesais;

2) kai darbuotojas savo iniciatyva dirba įmonėje darbo sutartyje nesulygtą darbą darbdavio naudai ar jo interesais;

3) kai asmuo darbdavio, jo įgalioto asmens sutikimu dirba įmonėje bet kurį darbą darbdavio naudai ar jo interesais, nors darbo sutartis su juo nustatyta tvarka nesudaryta;

4) kai darbuotojas dirba pas ūkininką darbo sutartyje sulygtą darbą.

2. Nelaimingas atsitikimas, įvykęs ne dėl darbuotojo kaltės, įprastiniu, tiesioginiu maršrutu jam vykstant į darbą arba grįžtant iš darbo, prilyginamas nelaimingam atsitikimui darbe. Išlaidas, patirtas išmokant žalos atlyginimą, įmonė ar ūkininkas atgręžtinio reikalavimo teise išreikalauja iš atsakingo už padarytą žalą juridinio ar fizinio asmens – nelaimingo atsitikimo kaltininko.“

3 straipsnis. 8 straipsnio 1 dalies pakeitimas

8 straipsnio 1 dalyje po žodžio „išmoka“ įrašyti žodžius „Lietuvos Respublikos žmonių saugos darbe įstatyme nustatyto dydžio“, išbraukti žodžius „ne mažesnę kaip 100 respublikos ūkio vidutinių darbo užmokesčių. Apskaičiuojant šią pašalpą, respublikos ūkio vidutinis darbo užmokestis imamas tokio dydžio, kokį Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos

Vyriausybės paskelbė mėnesiui, ėjusiam prieš tą mėnesį, kurį įvyko mirtinas nelaimingas atsitikimas darbe“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„1. Įmonė, kurioje dėl saugos darbe norminių aktų pažeidimo įvyko mirtinas nelaimingas atsitikimas, mirusiojo šeimai išmoka Lietuvos Respublikos žmonių saugos darbe įstatyme nustatyto dydžio vienkartinę pašalpą. Ši pašalpa lygiomis dalimis išmokama kiekvienam mirusiojo šeimos nariui.“

4 straipsnis. 11 straipsnio 2 dalies pakeitimas ir papildymas 3 dalimi

1. 11 straipsnio 2 dalyje vietoj žodžių „bet kurių trijų“ įrašyti žodžius „paeiliui einančių 6“, vietoj žodžio „dvylikos“ įrašyti skaičių „24“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Profesinės ligos atveju nukentėjusiojo pageidavimu vidutinis darbo užmokestis apskaičiuojamas pagal nukentėjusiojo pasirinktų paeiliui einančių 6 mėnesių iš 24 mėnesių, einančių iki susirgimo profesine liga nustatymo, laikotarpio darbo užmokestį, laikantis Vyriausybės patvirtintos Darbuotojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos.“

2. Papildyti 11 straipsnį 3 dalimi:

„3. Tuo atveju, kai nustatoma, kad susirgimą profesine liga sukėlė darbas darbovietėje, kurioje nukentėjusysis dirbo iki jo atleidimo iš šios darbovietės ar perkėlimo į kitą mažiau apmokamą darbą toje pačioje darbovietėje, vidutinis darbo užmokestis nukentėjusiojo pageidavimu apskaičiuojamas pagal toje darbovietėje, kurioje darbas sukėlė profesinę ligą, gautą darbo užmokestį iš nukentėjusiojo pasirinktų paeiliui einančių 6 mėnesių per 24 mėnesių laikotarpį iki jo perkėlimo į kitą mažiau apmokamą darbą ar atleidimo iš tos darbovietės dienos, laikantis Vyriausybės patvirtintos Darbuotojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos.“

5 straipsnis. 12 straipsnio 5 dalies pakeitimas

12 straipsnio 5 dalies pirmajame sakinyje po žodžio „mokama“ įrašyti žodį „lygiomis“, pakeisti antrąjį sakinį ir visą dalį išdėstyti taip:

„5. Vienkartinė kompensacija gali būti mokama lygiomis dalimis, bet ne ilgiau kaip per metus. Nuo neišmokėtos per kompensacijos mokėjimo dalimis laikotarpį sumos skaičiuojami ir išmokami delspinigiai Lietuvos Respublikos delspinigių nustatymo už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą įstatymo nustatyta tvarka ir dydžiais.“

6 straipsnis. 13 straipsnio papildymas ir pakeitimas

1. 13 straipsnio 2 dalyje po žodžių „kas mėnesį“ įrašyti žodžius „žalos atlyginimo mokėtojo nustatytomis dienomis, tačiau ne vėliau kaip mėnesio paskutinę darbo dieną“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Periodinė netekto darbingumo kompensacija nukentėjusiajam mokama kas mėnesį žalos atlyginimo mokėtojo nustatytomis dienomis, tačiau ne vėliau kaip mėnesio paskutinę darbo dieną, ir apskaičiuojama kaip darbingumo netekimo koeficiento (**d**) (šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalis), kompensavimo koeficiento (**k**) (šio įstatymo 2 straipsnio 11 dalis) ir mokėjimo mėnesį galiojančių draudžiamųjų pajamų (**D**) (šio įstatymo 2 straipsnio 10 dalis) sandaugos pusė, t.y. pagal formulę **0.5 x d x k x D**.“

2. Papildyti 13 straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. Laiku neišmokėjus šios kompensacijos, skaičiuojami ir mokami delspinigiai Lietuvos Respublikos delspinigių nustatymo už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą įstatymo nustatyta tvarka ir dydžiais.“

3. Buvusią 13 straipsnio 3 dalį laikyti 4 dalimi.

7 straipsnis. 18 straipsnio 3 dalies pripažinimas netekusia galios

18 straipsnio 3 dalį pripažinti netekusia galios.

8 straipsnis. Įstatymo papildymas 18¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 18¹ straipsniu:

„18¹ straipsnis. Žalos atlyginimo mokėjimo prievolės perėjimas valstybei

1. Šiame įstatyme nurodyta žalos atlyginimo mokėjimo prievolė pereina valstybei šiais atvejais:

1) kai įmonei iškelta bankroto byla, kai įmonė likviduojama dėl bankroto, taip pat kai įmonė neveikia ir jai netaikoma bankroto procedūra bei dėl lėšų ir turto stokos įmonėje pagal teismo antstolių kontoros dokumentus nėra galimybės išieškoti nukentėjusiems teismo priteistą žalos atlyginimą;

2) kai įmonė yra likviduota dėl bankroto, tačiau žalos atlyginimas nebuvo nei išmokėtas, nei kapitalizuotas, nei perduota ši prievolė aukštesniajai organizacijai; 3) kai nukentėjusieji susirgo profesine liga arba buvo sužaloti dėl nelaimingo atsitikimo darbe, dirbdami buvusiose valstybinėse įmonėse iki jų privatizavimo. Nustačius profesinę ligą po įmonės privatizavimo, nukentėjusiesiems, dirbantiems toje pačioje ar kitoje įmonėje, kurioje darbo aplinka dėl jos kenksmingo veiksnio (veiksnių) poveikio taip pat turėjo įtaką darbuotojo sveikatos sutrikimui, valstybė atlygina tą darbingumo netekimo dalį, kurios nukentėjusysis neteko dirbdamas buvusioje valstybinėje įmonėje iki jos privatizavimo, atsižvelgiant į darbo sąlygas ir toje įmonėje dirbtą laiką. Kitą darbingumo netekimo dalį atlygina įmonė, kurioje darbas po įmonės privatizavimo turėjo įtaką susirgimui profesine liga. Darbingumo netekimo dalį, kurios nukentėjusysis neteko dirbdamas buvusioje valstybinėje įmonėje iki jos privatizavimo, nustato VMSEK. Kilus ginčui, darbingumo netekimo ir žalos atlyginimo dalis kiekvienu atveju nustato teismas.

2. Šiame straipsnyje nurodytą žalos atlyginimo mokėjimo prievolės perėjimo valstybei tvarką nustato Vyriausybė. Valstybė, atlyginusi žalą šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytais atvejais, turi atgręžtinio reikalavimo teisę į žalos atlyginimo mokėtoją.“

9 straipsnis. 20 straipsnio pavadinimo pakeitimas ir papildymas 3 dalimi

1. Papildyti 20 straipsnio pavadinimą žodžiais „ir jo kontrolė“ ir jį išdėstyti taip:

„20 straipsnis. Žalos atlyginimo mokėjimas ir jo kontrolė“.

2. Papildyti 20 straipsnį 3 dalimi:

„3. Žalos atlyginimo apskaičiavimą ir mokėjimą kontroliuoja Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.“

10 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. gruodžio 1 d.

2. Asmenims, kurių teisė į žalos atlyginimą atsirado iki šio įstatymo įsigaliojimo, šio įstatymo nustatyta tvarka, bet ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo, pateikusiems prašymą žalos atlyginimo mokėtojui, perskaičiuotas didesnis žalos atlyginimas pradedamas mokėti už laikotarpį nuo 1999 m. gruodžio 1 d. Jeigu perskaičiavus žalos atlyginimą susidaro didesnė suma, ji išmokama:

1) gaunantiems periodinę netekto darbingumo kompensaciją – ne vėliau kaip iki 2000 m. birželio 31 d.;

2) gavusiems ar gaunantiems vienkartinę netekto darbingumo kompensaciją – ne vėliau kaip iki 2000 m. rugsėjo 30 d.

3. Jeigu per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą laiką nurodytos išmokos neišmokamos, skaičiuojami ir išmokami delspinigiai Lietuvos Respublikos delspinigių nustatymo už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą įstatymo nustatyta tvarka ir dydžiais.

4. Jeigu perskaičiuotas pagal šį įstatymą žalos atlyginimo dydis yra mažesnis negu buvo iki 1999 m. gruodžio 1 d., mokamas buvusio iki šio įstatymo įsigaliojimo dydžio žalos atlyginimas.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.